

Internt notat

Til:	Lars Grøttå/TBD - Seksjon for damsikkerhet
Fra:	Øystein Nøtsund og Håkon Skogmo
Ansvarlig:	Lars Grøttå
Dato:	
Saksnr.:	202000759-24
Arkiv:	430
Kopi:	

Melding om ulykker og uønskede hendelser ved vassdragsanlegg i 2020

Sammendrag

NVE har mottatt melding om i alt 15 meldepliktige hendelser (ulykker og uønskede hendelser) for vassdragsanlegg i 2020 iht. § 7-11 i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften). 12 hendelser gjelder dammer og 3 gjelder vannveier. I tillegg har det kommet 4 meldinger som ikke er omfattet av meldeplikten, og er derfor ikke med i notatet for 2020.

Oppsummert ble det totalt meldt inn tre ulykker: to tilknyttet vannveier (rørbrudd) og én tilknyttet dam (brå senking av vannstand). Ingen av ulykkene førte til personskade. Ulykkene medførte erosjon, skade på fylkesvei og utrasing i magasin.

De øvrige 12 hendelsene er kategorisert som uønskede hendelser. 11 av hendelsene skjedde i tilknytning til dammer og én i tilknytning til vannvei. Det er meldt om to innbrudd, tre lekkasjer, fire manøvreringssvikt, en overtopping og to hendelser av annen type. De innmeldte hendelsene i 2020 medførte ikke alvorlige konsekvenser for personer/samfunn.

Innledning

Innsending av melding om ulykke eller uønsket hendelse ved vassdragsanlegg er et krav som kom i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (2010). Formålet med bestemmelsen (§ 7-11) er å bidra til at erfaringer fra ulykker og uønskede hendelser kan samles inn, analyseres og brukes til å forebygge at tilsvarende hendelser skjer på nytt. Verdien av å gjennomgå ulykker og hendelser for å finne årsak og forbedringsmuligheter slik at tilsvarende hendelse ikke skjer på nytt, er understreket i etterkant av flere store ulykker, for eksempel i rapportene om Åsta- og Sleipner-ulykkene i henholdsvis NOU 2000:30 og NOU 2000:31.

Meldeplikten gjelder for både ulykker og uønskede hendelser for alle vassdragsanlegg (dammer og vannveier) i konsekvensklasse 1-4. For konsekvensklasse 0-anlegg begrenses plikten til å varsle om ulykker. Med «ulykke» menes en uønsket eller utilsiktet plutselig begivenhet eller en bestemt rekke av slike begivenheter som har skadelige følger på personer, på vassdragsanlegget, på eiendom utenfor vassdragsanlegget eller miljø. Med «uønsket hendelse» menes enhver annen uønsket begivenhet enn ulykke som har sammenheng med vassdragsanlegget og som innvirker på sikkerheten, herunder nestenulykker. Uønskede begivenheter som innbrudd i dam eller lukehus, skadeverk på anlegg og

utstyr, påfallende atferd på og rundt anlegg osv. anses å være omfattet av bestemmelsen. Melding skal sendes NVE så snart som mulig. Kravene til informasjonen som NVE skal ha i etterkant vil avhenge av omfanget og konsekvensene av ulykken eller hendelsen. I noen tilfeller vil det være tilstrekkelig med en kort redegjørelse, mens det i andre tilfeller vil være nødvendig med en grundig gjennomgang av hendelsen eller ulykken. NVE har utarbeidet en veileder, nr. 1/2014, for å klargjøre når meldeplikten inntreffer og nivået på meldeplikten. Det er satt en frist på 3 måneder for å redegjøre mer utførlig for ulykken eller hendelsen for å sikre at informasjonen kommer myndighetene i hende i rimelig tid etter at ulykken eller hendelsen skjedde. Den første hendelsesrapporten med forankring i damsikkerhetsforskriften § 7-11, ble utgitt i 2017, for hendelser som skjedde i 2016. Målet er at framtidige hendelsesrapporter etter hvert også skal inneholde statistikk og analyser av innmeldte hendelser, slik at det blir lettere å trekke ut erfaringer og legge til rette for læring og forbedring. NVE arbeider fortløpende med utvikling av databasen SIV (database over vassdragsanlegg) for å skaffe tilstrekkelig godt grunnlag for framtidige analyser.

Hendelser knyttet til dammer

12 meldepliktige hendelser tilknyttet dammer er meldt inn i 2020. Konsekvensklasse 0, 1, 2 og 4 er representert.

Ulykker:

- Dam i konsekvensklasse 0. Av ukjent årsak ble magasinet brått senket 2-3 meter. Dette medførte utglidninger og skade på eiendom rundt magasinet.

Uønskede hendelser:

- Dam i konsekvensklasse 1. Det har vært innbrudd på anleggsområdet i forbindelse med fornyingsarbeid. Lås og veibom ødelagt.
- Dam i konsekvensklasse 1. Gutter tok seg over stengsel ved inntak. Ingen skade skjedd.
- Dam i konsekvensklasse 4. Avløp fra lekkasjemålehus var nedsnødd og midlertidig tilstoppet. Målte unormale lekkasjeverdier. Ingen konsekvenser.
- Dam i konsekvensklasse 1. Uvanlig kraftig snøsmelting medførte flom i vassdraget, med overløp over dammen. Hurtig vannstandsstigning i elva nedstrøms dammen. Området er offentlig badeplass. Folk kom seg i sikkerhet. Et tyfonanlegg som skal varsle overløp på dammen virket ikke.
- Dam i konsekvensklasse 2. Manøvreringssvikt på luker i forbindelse med lynaktivitet. Overvannsmåleren ble slått ut og to av lukene gikk til full åpning. Ingen omtalte konsekvenser.
- Dam i konsekvensklasse 4. Manøvreringssvikt på tappeventilen. Lageret var fastkilt og må repareres.
- Dam i konsekvensklasse 1. Manøvreringssvikt på bunntappeluke grunnet oljelekkasje.
- Dam i konsekvensklasse 2. Bygging av dam og heving av vannstanden medførte lekkasje gjennom en fylling ved siden av dammen. Fyllingen blir definert som en dam og må klassifiseres.
- Dam i konsekvensklasse 2. Stor lekkasje oppdaget, med tap av magasin. Magasinet ble tappet ned ytterligere for å vurdere tiltak.

- Dam i konsekvensklasse 1. Manøvreringssvikt på sektorluke, fastkilt i øvre posisjon. Små konsekvenser, men må repareres.
- Dam i konsekvensklasse 2. Lukene ble overtoppet som følge av flom i vassdraget i kombinasjon med utfall av kraftstasjon. Ingen registrerte uheldige konsekvenser.

Hendelser knyttet til vannveier

Det var i alt tre meldepliktige hendelser som var knyttet til vannveier. Innmeldte hendelser gjaldt vannveier i konsekvensklasse 1 og 4.

Ulykker:

- Vannvei i konsekvensklasse 1. Rørbrudd medførte erosjonsskade. Uklar årsakssammenheng.
- Vannvei i konsekvensklasse 1. Rørbrudd medførte skade på fylkesveg. Feil på rørbruddsventil i tillegg.

Uønskede hendelser:

- Vannvei i konsekvensklasse 4. Turgåer forserte barriere og hoppet i inntaksbassenget til kraftverk, for å redde hunden sin. Måtte berges i land.

Innmeldte hendelser i 2020 som ikke er omfattet av meldeplikten

NVE har mottatt noen meldinger om hendelser som ikke er omfattet av meldeplikten.

For vassdragsanlegg i klasse 0 er det bare plikt om å melde fra om ulykker. For vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 – 4 er det imidlertid plikt til å melde fra om både uønskede hendelser og ulykker. Hendelser som regnes som normale er naturligvis ikke meldepliktige. Det forutsettes at dameier håndterer slike ikke-meldepliktige hendelser i samsvar med §§ 5 og 37 i vannressursloven (konsekvensklasse 0-4) og § 7-2 i damsikkerhetsforskriften (konsekvensklasse 1-4).

Dersom eier er i tvil om det er behov for melding til NVE, kan man ta kontakt med NVE pr. telefon eller epost for nærmere avklaring.

NVEs observasjoner og vurderinger

Det er i 2020 meldt en moderat mengde hendelser sammenlignet med tidligere år. Vassdragsanlegg i de fleste konsekvensklasser er representert. Det er ikke registrert hendelser med dødsfall eller personskade som kan relateres til mulig manglende sikringstiltak av hensyn til allmennheten. Det har imidlertid vært et par hendelser der utfallet kunne ha blitt alvorlig. Hendelsene i 2020 har i de fleste tilfeller ført til ulemper og kostnader for anleggseierne selv, men har generelt ikke medført alvorlige konsekvenser for tredjeperson og samfunnet.

Det er et helt spekter av hendelsestyper. Årsaksforholdene for de ulike hendelsene er også høyst varierende.